

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden December 27 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

December' 14-dik napján a' Gróf *Lavalette*' ügyének megvizsgálásával töltötte idejét a' Megisvsgáló (Cassations) ítélőszék. Tudjuk, hogy ezt a' Grófot Nov. 22 - dik napján a' Párisi departamentális ítélőszék halálra ítélvén, ő a' maga ügyét a' Megvissgáló, vagy fő ítélőszék' eleibe appellálta volt. A' dolog itt is szerentsétlenül ütött-ki réá nézve. Az ülés a' mondott napon (14-dikben) déli 12 órakor kezdődött el. Mourre nevű Fő Prokurátor volt a' vádlója; a' vedlője Darieux Amaz, minekutánna a' Bűnösnek tselekedeteit 's azután azon hat kifogásokat is elő adta volna, mellyekre nézve ez, az ellene kimondattatott első ítélet-tételnek semmivétettetését kívánta, azzal rekesztette-bé beszédét, hogy ő úgy ítél, hogy a' Bűnösnek kifogásai nem helyesek, tehát a' Megvizsgáló ítélőszék meg nem változtathatja az alsóbb ítélőszék által kimondatott ítéletet. —

Darieux ellenben így beszéllett: — „A' Gróf *Lavalette* ügye nem tartozott volna a' departament' ítélőszéke' eleibe, hanem a' Pairek' kamarája' eleibe, mint-hogy a' Constitúciónak 33 - dik tikkelye szerént egyedül tsak ez ítélhet a' Felsőáruulás' dolgában; de a' departamentális ítélőszéknek' tagjai sem voltak, mint a' Nov. 20-dikán költ jegyzőkönyvnek bizo-

nyítani kellene, mind jelen, melyből a' következik, hogy az ítélet semmit nem ér; végezetre az is megkivántatott volna, hogy az ítélőszék' tagjai' eleibe két egymástól egészen különböző kérdések tétettessenek, mellyekre ezek, vagy *igennel*, vagy *nemmel* felelhettenek volna, pedig nem így történt a' dolog. — Egyszóval az ellen panaszolkodott végezetre a' *Lavalette*' védlője; hogy a' Birák' eleibe semmi meghatározott kérdések nem lettek volna terjesztve, és hogy utoljára is az egygyik Esküdt eltávozván, a' törvényekkel ellenkezőleg más jelent volna meg helyette mint ítélő bíró, 's a' t.

A' vádló Prokurátor végezetre mind ezeket a' kifogásokat rendre elő vévén, ezeknek elégtelenségeket megmútogatta, 's azzal rekesztette-bé beszédét, hogy szükséges leszen megerősíteni az alsó ítélőszék által kimondatott ítéletet, melly után a' Tanáts valami egy óráig különös fontolás alá vévén a' dolgot, meghatározta, hogy a' halálos ítélet végre hajtattassék, a' melly határozás *Lavalette*'nek még azon éjjel tudtára adatott, és ő ezt nagy eltökéllettséggel fogadta.

Most a' Generális *Debelle*' proccessusa foly; már néhány versbéli kikérdeztetése volt. Generális *Decaint* is elfogták; ő volt ebben a' nevezetes 1815 - dik esztendőben, Mártzius 20 - dikán a' 11 - dik ka-

tona osztály' Komendánsa, *Bordeaux* városában lévén a' hadi szállása, a' hol a' tudvalévő zürzavarok történtek az *Angoulemi* Hertzegnének otllételekor. —

A' Marschal Ney' megölettetése után ilyen megjegyzések jöttek - ki az ő védelmezésének módjáról a' közönséges levelekben. —

„Ez a' nevezetes ítélet-tétel már kimondatott 's végre is hajtattott, melyre nézve tehát nekünk megengedtetetik, hogy ennek némelly környűállásait megmagyarázzuk, a' nélkül, hogy azt a' kötelességet, mellyel a' szerentsétlenség eránt viseltetni tartozunk, megsértenők. A' Prokurátorok két hamis fogások által próbálták megmenteni a' bűnöst, mellyek között kiváltképpen az egygyik, a' mi ítéletünk szerént, nem olly nyilvánosságosan adattott elő, mint szükséges lett volna. Az ő egygyik Prokurátora annak a' Capitulatziónak 12-dik tikkelyét hozta elő az ő védelmezésére, mellyet a' Szövetséges seregeknek vezérek akkor kötöttek a' Frantzia vezérekkel, minekelötte Páris városába bémentek volna. Ebben a' tikkelyben megígérték Hertzeg *Blücher* és *Wellington* a' Szövetséges Hatalmasságoknak nevekben, hogy Párisnak lakosai a' magok előbbeni gondolkozásokért 's tselekedeteikért semmi nyúghatatlansággal nem fognak illetteni. Pedig, így szollott a' Ney Prokurátora, az en Cliensem ekkor Párisi lakos volt: tehát semmi előbbeni tselekedetiért nem lehet őtet ítélőszék' eleibe czitálni. Az a' felelet ugyan, hogy *XVIII-dik Lajos* ezt a' Capitulatziót nem ratifikálta, nekünk nem látszik elegendőnek lenni, mivelhogy ez a' Capitulatzió tsakugyan végre hajtattott, következésképpen rátifikáltottnak kellett tartani: hanem hozzánk éppen más kűtfőből való magyarázatja érkezett ezen dolognak; a' melly egészszen igaz színbe öltözteti ezt. Tudniillik, mikor a' szövetséges seregek Páris előtt állván ezt azzal fenyegették, hogy ebbe erő-

szakkal bérontanak, az akkori Provisoriai Országlószék (melyben *Fouché* volt az Elölülő) alkudozásba ereszkedett a' szövetséges vezérekkel, melly által oda czélzott legfőbbképpen, hogy Párist az egész elpusztúlástól megmenthesse. Annak megnyerésén is iparkodott az Elölülő, hogy általjában minden Frantziáknak, akár mi bűnt tettek is, közönséges botsánat (*pardonn*) ígértessék: de a' mit az idegen Generálisok általjában vissza vetettek. Tsak azt ígérték - meg, hogy a' Párisi lakosoknak mindent megbotsátanak és megengednek, a' mit ők az idegen seregek ellen vétettek — a' melly ígérethez meghatározott kifejezésekkel hozzá tették ezen *clausulát*: — „*Ha a' Király a' maga alattvalói ellen azoknak hűségtelenségeért kemény eszközökhöz talál nyúlni, ezen esetben az idegen Generálisok magokat ebbe a' dologba bele nem avathatják.*“ — Az alkudozásnak ezta' környűállását elhagatta a' Provisoriai Országlószék, és innen származott az a' megsalattatás, a' melly sokaknak veszedelmet okozott. A' szövetségesek ehezképpest fökélletesen telyesítették a' Capitulatziónak említett tikkelyét, a' szerént, mint azt előre nyilvánosságosan megmagyarázták volt; egy Párisi lakos sem bántatott a' szövetséges seregeknek oda való bemenetelek után, semmi olyan előbbeni tselekedetért, melly a' seregeket illethette. A' Király tehát a' következett Juliusban által adhatta az ítélőszékeknek a' maga alattvalói között azokat, kik a' magok ő eránta való hűségeket megrontották vala. Erössítik, hogy Hertzeg *Wellington* ezen tárgyra nézve közönséges nyilatkoztatást fog kiadni.

„A' második gyenge kifogás, melly által Marschal Neyt az ő másik Prokurátora megmenteni iparkodott, e' volt, hogy Marschal Ney *Saarlouis* városa béli születésű ember lévén, minthogy ez a' város a' November' 20-dikán költ Kötés által másnak engedtetett, tehát a' Marschal nem volna többé Frantzia, 's következésképpen

nem is lehetne őtet a' Frantzia törvények szerént megítélni. Ezen kifogását a' nemzetek' törvényén akarta fundálni a' Prokurátor. Mikor a' Marschal a' maga Prokurátorának ezen okoskodását hallotta, a' melly szerént tudni illik, néki már Frantziának sem lehetne magát tartani, nagyon megharagvni láttatott, és maga fébe szakasztotta a' Prokurátornak védelmező beszédjét. De különben sem lehetett volna ezen kifogásnak semmi foganatja, mivelhogy — először, a' Marschalnak még akkor, mikor a' Királytól elpártolt, Frantzia város volt a' születés' helye, és ő Frantzia Generális lévén Frantzia törvények szerént ítéltethetett - meg — másadszor, ha valaki valami idegennek szolgálatjában van is, így is ennek a' maga második hazájának törvényei alá tartozik, 's ezek szerént ítéltethetik - meg. Erre nézve, ha mindjárt azt fel lehetne is tenni, hogy Marschal Ney idegen volt is, mint Frantzia szolgálatban lévő Generális tsakugyan a' Frantzia törvények szerént kellett néki megítélni.

Az Ánglus újságokban egy levél jött ki, a' melly November 27 - dikén indult Párisból, 's egyebek között ezek vannak benne: —

„Méltó hallani, hogy itt Párisban most a' Constitutziónak pártját fogó 's valóságos Royalista rész is szükségesnek lenni tartja az egymással való szorosabb összsatsatolódást és különös összgyülekezéseknek tartását, valamint az ezzel ellenkező résznek tagjai a' Kamaráknak összgyülekezésektől fogva megszűnés nélkül tselekedtek. Egész divatjában folytatja már most valami 8 napoktól fogva a' Royalista rész is a' maga tanátskozásait, éppen mint az ellenkező rész. Valami 120 tagokból áll, kik között *Pasquier*, *Royer*, *Collard*, *De Serre* 's többek, úgy neveztetnek - meg, mint a' főbbek. De meg kell jegyezni, hogy ezen gyűlésekben tsak a' követek' kamarájából való tagok jelenhetnek - meg. A' szá-

lájok, melyben gyűléseiket tartják, estvéli 8 órától fogva éjfélig szokott nyilva lenni. Az ő *parolájok*, (megesmértető szavok) ez: *Király*, *Constitúzió*, *Administratió*. Célzássaik, melyekre magokat összsatsatolták, a' Kamara' eleibe terjesztetett tárgyaknak szabadon való megfontolását, az azokból folyható következeseknek részrehajlás nélkül való megítélését, 's a' Státus' boldogittatását illethető minden eszközöknek köz iparkodással való megvizsgálását tárgyazzák. A' fő Ministert Hertzeg Richelieut is tudósította a' társaság a' maga célzássai 's indító okai felől, ki is megelégedéssel helybe hagyta a' dolgot. Itéljék - meg uraságtok magok ezen összsatsatolódásnak, melly a' maga számosságára 's a' hozzá tartozó tagok' nevezetességére nézve már is ilyen hatalmas, politikai fontosságát.“

Minthogy a' *Lavalette* megölettetése, mellyet Dec. 16 - dikán gondoltak megtörténni, ezen napon meg nem történt, tehát olyan vélekedésben voltak sokak, hogy a' Király meg fogja a' halálos ítéletet változtatni. Annyi bizonyos, hogy a' Felesége 's egyéb rokonai nagyon esdekeltek, valamint a' Királynál, úgy *Angouleme* Hertzegnénél is, életének megtarthatásáért.

A' *Hollandiai* volt Király *Bonaparte Lajos* 's a' Felesége *Hortensia* között ismét per támadott. Ennek tárgya a' *Saint-Leui* kastély és uradalom. *Bonaparte Lajos*, ki most Romában tartózkodik, eladta ezt az uradalmat *Torlonia* nevű Római pénzváltónak: *Hortensia* ellenben nem akarja a' vásárlót bebotsátani a' jószágba.

A' követek' Kamarája eleibe egy jóvállást terjesztett annak *Bonald* nevű tagja, melly által azt akarja meghatároztatni, hogy a' polgári törvényes könyvből töröltessék ki az a' tikkely, melly a' házasoknak egymástól való tökéletes elválásokat megengedi, 's ismét állittassék vissza az a' törvény, melly szerént tsak az asztaltól és ágytól való elválás engedtetik - meg.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* újságokban több rendbéli tudósítások jöttek-ki a' *Bonaparte Napoleon* tengeri útozásáról 's *Sz. Ilona* szigetére való megérkezéséről, mellyek között ezek a' nevezetesebbek: —

„Megérkezven a' *Northumberland* az öbölbe, egy hosszú néző tsőt vett *Bonaparte* a' kezébe, és két óráig megszűnés nélkül nézett széllyel a' környékre. Azt vették a' körülette lévők eszekbe, hogy ezen nézelődésközben felindúlt magában. Utózása közben néhányszor mondotta, hogy inkább akar az *Anglus* törvények alatt élni, mint más valamely országé alatt, a' hol tsak égygyetlenégy főnek akarátja teszi a' törvényeket. — A' hajón ugyan kevés mozgást tett *Bonaparte*, de azért még is nagy appetitussal evett mindenkor. Az agyban gyakorta fölöstökömözött. Dél felé kávézott vagy tsokolatézott, 's arra néhány pohár *Bordeaux* béli bort ivott. Néhány órát minden nap' irással töltött-el. —

„Egy versben a' *Waterlooi* ütközetről lévén szó, valaki azt kérdezte tőlle, hogy igaz légyen-é az, a' mit beszélnek, hogy mikor a' *Bülow* vezérlése alatt lévő *Prussus* sereg a' *Frantzia* armádának a' hátára ütött, ő (*Bonaparte*) valósággal azt gondolta légyen, hogy ez a' *Prussus* sereg a' *Marschal Grouchy*' armádája lett volna? — Ő azt jól tudta, ekképpen felelt *Bonaparte*, hogy ez egy *Prussus* sereg és nem a' *Grouchy*' serege volna, hanem úgy itélt, hogy *Grouchy* mindenütt nyomba követi ezt a' *Prussus* armadát 's ennek figyelmeztességét egészszen magára vonván dolgot ad neki, míg ő maga az alatt az *Anglus* armadát megverhette volna. Azt is mondta, hogy a' győzedelem sokáig az ő részén volt, 's ő végezetre is megnyerte volna a' tsatát, tsak arra módja lehetett volna, hogy magát seregeinek mindenütt megmúthassa. Végezetre az *Anglusok* állhatatosságához 's az ő nagy tüzességekhez, mel-

lyel az utolsó öszszetsapáskor is a' viaskodásnak helyére elő állottak, 's a' melly a' *Frantzia* armadát megrettentette, még ez a' kiáltás] is hozzájárulván, hogy: *Sauve qui peut! Vive le Roi!* 's az ijedséget még nagyobbá tévén, így történt utóljára, hogy a' futás, az egész *Frantzia* armadánál közönségessé lett. —

„Az *Ex - Császári* utazó hajós - sereg *Sept. 23-dik* napján evezett által az úgy nevezett *Lineán* (az *Egyenlítő* alatt). Tudva van, hogy mikor olyan személyek találtnak valamely hajón, a' kik még soha nem mentek által ezen a' *Lineán*, ezek a' hajós legényeknek, kiknek képeket ekkor egy öreg *Neptunus*nak öltözött hajóslegény viseli, bizonyos önként való adót szoktak fizetni, vagy ha ezt tselekedni nem akarják, jól meg öntözik őket a' hajóslegények. Ezt az adót *Bonaparte* is megfizette most; 100 *Napoleon - aranyot* ajándékozott a' hajóslegényeknek. A' hozzátartozók között is mindenik adott, még a' gyermek is, égyégy duplós *Napoleon - aranyot*. —

Ezekkel a' hirekkel *Redpole* nevű hajó érkezett-meg a' *Szent Ilona* kikötőhelyéből *Angliába*. Azt mondják, hogy *Bonaparte* egy levelet sem küldött ezen alkalmatossággal *Európába* senkinek, sőt kísérői között sem akarta égynek is megengedni, hogy valakinek levelet küldjenek.

Mikor a' szigetre kiszállott *Bonaparte*, a' vállain arany bojtos, 's arannyal kivarrott zöld kaput volt rajta, feje lájblival, hasonló nadrággal, strimpflivel, és három szegű kalappal.

Német Ország.

Ezen városnak és várnak az *Austriaiak* által való elfoglaltatása (így írta *Landau*-bol *Dec. 11-dik* napján), ma véghez mene. Déli 1 órakor szállottak-bé ide a' *Colloredó* gyalog Regementjének két *Batalionjai* 's a'

Császár Huszároknak két Svadronai, szép tábori muzsikával. Az ide való lakosok jól meg vannak elégedve ezekkel a' derék katonákkal. Még ezen a' héten el kezdenek itt egy hivatal szerént való 's egy más újságot, a' melly hetenként fog kijöni, oly formában, mint ennekelötte 20 esztendővel.

Ma (ezeket 12-dikben írják ugyan onnét) ilyen hirdetést adtak ki: —“

„Minekutánna a' Frantzia Korona a' Nov. 20-dikán aláíratott Alkú által az Alsó Rénusi departamentnek a' *Lauter*' bal partjáiig terjedő részéről *Landauval* egyetemben lemondott, 's ugyan ez, a' Szövetséges Hatalmasságoknak egy különös egygyezése által egész tulajdonos és Fejedelmi jussal ő Felségének Austria' Császárjának adatott volna, *Károly* ő Császári Fő Hertzegsége a' *Moguntzai* Fő Kommandirozó, egy Császári Felséges meghatalmaztatásnak ereje szerént, ezen tartománynak *Landauval* egygyütt való polgári elfoglalását 's kormányozását, az alólirra bizni méltóztott. Ezen kirendeltetés szerént tehát az alólirt ezt a' tartományt *Landauval* egyetemben, minden tulajdonosi és Fejedelmi jusaival egyetemben, ő Felségének az Austriai Császárnak 's a' Felséges Fő Hertzegi Háznak számára már most formászerént elfoglalja. Midőn ez által a' Frantzia tisztai karoknak ezen tartományba és várban minden hivatalos befolyások megszűnik, az ország' törvényei azonközben még most megtartatnak, 's a' Státusnak világi és papi szolgálai a' magok hivataljokban megerősítetnek, 's az új administrátzióra megkivántató intézetek ki fognak különös rendelések által hirdettetni. Ezen tartománynak és várának lakosai tehát ennekutánna ő Felségét az Austriai Császárt köteleztetnek a' magok törvényes Fejedelmeknek esmérni, 's ő Felsége eránt, kinek felséges czélzásai egyedül tsak az ő személyeknek, tulajdonnyoknak 's vallásoknak oltalmaztatását 's átaljában az ő egész boldogitta-

tásokat tárgyazzák, hűséggel és engedelmességgel viselttestenek. —“

„*Droszick* *Wilhelmus*, Cs. K. Udvari Tanácsos 's a' *Lauter*' bal partja felől lévő Austriai vidékeknek Közönséges Biztosa.

A' *Hamburgi* újságok erőssítik, hogy a' *Hannoverai* Királyságban néhány megkülönböztetett emberekre, kik a' Státust illető bünbe elegyítették magokat, ítélet mondattatott. A' Koronának egy Vasallusa *Hildesheimba* örökös fogságra küldettett, azért, hogy *Hannovera* ellen fegyvert viselt; egy Kapitány és egy Prokurátor, azért, hogy akkor, mikor *Hannovera* az ellenségnek birtokában volt, spionkodásba avatták magokat, az egygyik 10, a' másik 6 esztendőre, fenytő házbéli munkára küldettettek.

B e l g i u m.

A' Király a' Közönséges Rendeket Dec. 12-dik napján összehivattatván, követséget küldött hozzájuk, melly által az *Orániai* Princznek *Anna Paulowna* Orosz Császári Nagy Hertzegaszszonnyal a' Császár' testvérhugával lejendő összeházasodását tudtokra adatta, 's egyszersmind egy jóvallást terjesztetett eleikbe, az eránt, hogy ezt a' Constitútziónak 13-dik tikkelye szerént házasságot a' vizsgálják meg, 's egy törvény által és erős sittsék meg. Voksolás alá keülvén a' Király' jóvallása, ezt a' Rendek közönséges helybehagyással megerősítették.

Spanyol Ország.

A' *Londoni* újságokban kijött *Spanyol* tudósítások szerént, ezen országban ismét kimondatott néhány *Liberálisokra* az ítélet. Az a' *Ruiz Padron* nevű pap, ki a' *Cortesek*' gyűlésében egy beszédet tartván az *inquisitzió*nak eltöröletését javasolta volt, egész életében tartó fogságra ítéltetett. *Martinez de la Rosa*, hasonlóképpen a' *Cortesek* gyűlé-

sének tagja, tiz esztendeig tartó fenytő házbéli munkára vitettetett.

A' *Spanyol* Amérikábol érkezett újabb hírek semmi kedvező környülállásrol nem beszéllenek. *Carthagena*, melyről egy időtől fogva annyiszor irták, hogy a' Morillo seregei által elfoglaltatott volna, még Nov. 27-dikén az *independensek*' kezében vala, kik a' magok sántzaik között tartózkodtak.

A' *Buenos Ayresi* independens Ország-Íszok némely változásokat tett a' maga *Constitúziójában*; az *inquisitziót*, a' *tortúrát*, a' *Spanyol nemességet*, és a' *rabszolgaságot* eltörölte, 's meghatározta, hogy ha arra a' földre valamely *rabszolga* belépik. azonnal szabad ember legyen.

Utolsó Elegyes 'egyzések.

Az *Abbaniai*, *Livadiai*, és *Moreai* partok mellett találtató hét nevezetesebb szigetektől formáltatott 's az *Anglusok*' oltalmazása alá adott *Jóniai* új független Státusok' földjének egész kiterjedését 46 négy szeg mértföldekre, 's a' lakosok' számát 200,000-re teszik. Ezen szigeteket a' 14-dik századnak végétől fogva 1797-tig, Oktob. 17-dik napjáig, tudni illik a' *Campo-formiói* kötésnek megkészléséig, *Velencze* birta. Az 1799-dik esztendőben elvették őket az *Oroszok* és *Törökök* a' *Frantziáktól*, 's független Státust tsináltak belőlök, *Jóniai hét szigetek Respublikája* nevezete alatt: de nem soká ismét vissza kapták őket a' *Frantziák* 's egész a' *Bonaparte* megbukásáig birták. —

Nápolyból ezeket írják: — Azoknak a' személyeknek, a' kik *Murattal* a' *Nápolyi* partokra kiszállottak, 's itt elfogattak vala, megkegyelmezett a' *Király*, 's kettőn kívül, a' kik *Frantziák*, minnyájokat hazájokba küldötte *Corsika* szigetére;

oly intéssel, hogy többé magokat a' *Nápolyi* földön nagy büntetés alatt mutatni ne mérészeljék.

„A' *Murat* bünös tselekedete 's megbüntettetése felől, így szoll a' *Nápolyi* legújabb újságlevél, már mind tudósittatva vannak az *Európai Udvarok*, és minnyájok kinyilatkoztatták *Király* ő *Felségének* ezen tekintetben bizonyított bölts magaviseletét. Ha a' *Murat* életének a' közönséges tsendesség' veszedelmeztetése nélkül kedvezni lehetett volna, nem lehet kétségbe hozni: hogy a' *Király* kegyelmes lett volna ő eranta inkább, mint igasságos. De fel kellett áldoztatni égynek, azért, hogy milliók megtartathassanak.“

Clauzel nevű *Frantzia* *Generál-Lajtnántrol*, ki az utóbbi *lárniák*' alkalmatosságával *Bordeaux* városában 's azontúl a' *Pyrenéumi* vidékeken a' *Bonaparte* ügyét nagyon hűségesen védelmezte vala, 's ezért a' *Királynak* Jul. 24-dikén költ rendelésében ő is megneveztetett, azt irták vala a' *Párisi* levelek, hogy a' *Feron* nevű utzában a' 149 szám alatt lévő házban megtaláltatott 's elfogattatott volna. Most azt írja a' *Gazette de France*, hogy ez nem volt igaz, 's minthogy a' nevezett számú ház is már régen lerontatván, nintsen többé, tehát valami tréfás ember tsak meg akarta jádzottatni az újságírókat, mikor *Clauzelről* ezen tzikkélyt a' kihirdetés végett hozzájuk küldötte.

Nismesben úgy látszik, hogy a' tudvalévő rút *lárniásások* eltsendesettek vagy megfojtódtak: hanem, mint ugyantsak a' *Nismesi* újság erőssiti, már most *Baunagében* tsabitották-el néhány lázzasztók a' népet, de a' kik már megfogattattak, 's *itélőszék*' kezébe adattattak.

Decemb. 27-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 368 1/4 forintot Váltotzedulában.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 67.

A' Magyar Kurir 104-dik darabjához.

A' Magyar Kurir' tisztelt Olvasóihoz: —

Ma, az 1815 - dik esztendőben legutolszor küldvén újságot, szükségesnek tartjuk még egyszer emliteni, hogy ezen újságnak arra a' mindjárt béállandó 1816-dik egész esztendőre 26, fél esztendőre 13 forintra határozatva lévén, mind azok, kik őtet magokhoz tovább is befogadni kívánják, vagy egyenesen a' Bétsi fő postahivatalhoz, vagy magokhoz a' Kurir' iróihoz, rendeléseiket, a' fél vagy egész esztendei fizetéssel egygyütt, felküldeni ne terheltessenek.

Tudományos Dolgok.

Schwartner Márton Tudós Hazánkfiának és a' Pesti Univerzitasban a' Diplomatica Nagy Érdemű Professorának egy új Munkája jött ki a' mult Szeptember hónapban Deák nyelven, ilyen Tzím alatt: *De Scultetiis, per Hungariam, quondam obviis, Commentatus est Martinus Schwartner.* Budae Typis Regiae Universitatis Hungaricae. 1815. — A' Tudós Szerző ezen Értekezését 25 Tzikkelyben adja elő, melyek mindenütt bő és sok olvasottságot mutató jegyzésekkel vagynak megvilágosítva. A' Munka belső betséhez képest van szabva a' nyomtatás, a' melly szép tsínos, és szemeket legeltető, Nagy nyoltzadrét formában 13 árkus. Az ára 3 for.

T u d ó s í t á s.

Gazdaságos Méhtartás. — Ilyen Titulus alatt szándékozom egy a' Méhékkel való bánást tanító Munkát kinyomtattatni,

minekutánna a' Méhek körül való tizenöt esztendei vizsgálódásaim 's tapasztalásaim után arra mentem, hogy egy húsz forinton vett kas Méh hat esztendő alatt 1256 fl. 30 kr. tiszta hasznot adott, a' mint ezt a' Tekintetes Nemes Vármegyétől kiküldett Tekintetes Deputatio is megvizsgálván igaznak találta. A' kinek pedig a' Méhtartásra nem olly mostoha helye van mint az enyím, az, ha útmutatásomat követi, egy kas méhből annyi idő alatt, még sokkal több hasznot is vehet be. Minthogy pedig a' Munka, mellyet, a' Tekintetes Nemes Vármegye Deputatio által is megvizsgáltván a' kinyomtatásra méltónak ítélt, tsak előfizetés által nyomtatódhatik-ki, a' kik azt megszerezni, 's útmutatásomat követni kívánják, tessék az előfizetést 2 for. 30 kr-ban akár

Pesten a' Hazai Tudósítások Írójánál Kultsár István és Eggenberger Könyváros Uraknál

Debreczenben Csáthy György Könyváros
S. Patakon: T. T. Imre István Professor,
M. Vásárhelyen T. T. Antal János Professor.

Kolofváron Gutman Könyváros.

Enyedben T. T. Baritz János Professor.

Bétsben. T. T. Márton József Professor,

Pápán. T. T. Márton István Professor.

Veszprémben a' Cs. K. Posta Hivatalnál, vagy T. T. Csirke János Fiscalis

Kaduthuton T. T. Sipos Sámuel Ref. Predikátor

Szivátsón T. T. Mészáros Ferentz Ref. Predikátor Uraknál

Titulussaiknak 's Neveiknek feljegyzése mellett letenni, akár egyenesen hoz-

zám Köveskálra küldeni a' jövő 1816. dik esztendő Februarius Holdnapjának végéig, hogy a' Munka megnél hamarabb sajtó alá adattatván, annak a' Méhekkal bánók már a' jövő esztendőben hasznát vehessék. Hogy ha a' Gazdaság előmozdításának tehetősebb Baráti több Exemplárokra is előfizetnének egynél, az által a' Munka kinyomtattatása sokkal hamarabb tökéletességre menne. Az előfizetést felvevő T. T. Urak pedig bizodalmasan kérettetnek, hogy az előfizetés ideje eltelvén az Előfizetők Neveiket Titulusaikkal együtt hozzám Postán *Sümege*n 's *Keszin* által Köveskálra megküldeni ne legyen terhekre, hogy azokat a' Munka eleibe kinyomtattathassam. Írtam Köveskálon (Szala Vármegyében) November 16. dikán, 1815.

Márton Gábor.

Jelentés Ország - Újság - és Társaságbeli Hübner' Lexicon a' eránt, mellyben

A' Vallások, Birodalmak, Országok, Tengerek, Tavak', Szigetek, Folyóvizek, Városok, Várak, Kastélyok, Mezővárosok, Majorok, Öblök, Tengerifokok, Országos Járások, Erdők, Hegyek, Tudós-Társaságok, Törvényszékek, Polgári's Hadi Tisztségek; a' Hadi építéshez, Pantantyússághoz, Táborkhoz, Tsatarendekhez, Várívásokhoz, Hajókázásokhoz, Hajók' külömbféleségéhez, és az ezekhez megkívántató Eszközöknek szokott nevezeik; nem külömben az Újságokban, 's a' mindennapi társalkodásban előforduló törvényes és mester szavak megfejtetnek.

A' két nemes Magyar Haza tudósításául kötelességem jelenteni, hogy a' két ízben is kihirdettetett Lexikonnak első részét már sajtóm alá vettem, 's szép, egészen új betűkkel nyomtattatom; telyesen jobbítatva és tökéletesebbítve. Nem csak a' Hübner és Sperl Uraknak fogyatkozási helyre hozattattak, hanem a' munka a' régi Nemzetek és Országok esmértetésével, minden pénzek és mértékek meghatározatásával, hogy a' régi Classikus Iróknak értelmére is szolgállyon, meg bővítettett. A'

mai világunknak Bécsi Gyűlésben elhelyeztetése számba vétetett. Kedves Hazánk Vármegyéjiről, városiról, mezővárosiról, 's más emlékezetet érdemlő helységiről, folyóiról, hegyeiről, 's t. e' f. tudósítás közöltetik.

Háladó és szivesörömmel bátorkodom a' tudós világnak híruul adni, hogy az egész munka vezetését, tökéletesítést, F. T. Fejér György Pesti Universitásbeli Oktató Ur, kinek ritka szorgalmatossága, és elegendő dologhoz értése számos munkáiból tudva vagyon, magára vállalta, és ígéretet tön, hogy a' munkát kitelhetőleg közhasznúvá teszi; ezen egy kéréssel; hogy az érdemes Tudósaink Vármegyéiknek hiteles leírását, a' mint már némelleyek tettenek, beküldeni, közöltetés végett ne terheltesenek.

Az első darab jövő Józsefi Vásárig mulhatatlanul elkészül, minthogy már eddig is négyszázat meghaladta az Előfizetők száma. Mindazáltal, hogy e' közhasznú, sőt minden Rend-Nem-és Karbeli Olvasóknak egyformán szükséges munkát a' csekély vagyonúak is annál könnyebben és olcsóbban megszerezhessék, saját hasznom, egy részének feláldoztatásával (minthogy a' munka nem 180 mint az első jelentésben ígértem, hanem 200. árkusokra is felmegy). kész vagyok a' két első részért kihirdetett 10 forintot Novembertől a' jövő 1816. Mártziusa végéig előfizetésül elfogadni azon esedezés mellett, hogy a' tisztelt Előfizetők a' második rész általvételekor melly Medardra fog következni, a' harmadikért járó előfizetést is, 5 forintokat, az általam megkért vagy önkényti hazafiságból vállalkozó Uraknak lefizetni méltóztassanak, 's erre az Augustusi vásárra kezeikbe fog szolgáltatni a' harmadik és végső kötet is.

Nyiltan áll tehát még az előfizetés útja Mártzius fogytaig mint vég határidőig, azután 20 forintért fog adathatni az egész munka a' napról napra hatalmaskodóbb drágaság miatt. Költ Pesten Novemberben 1815.

Trattner.